

MARIA MAGDALENA: DE EERSTE APOSTEL

Als trouwe volgeling van Jezus heeft Maria Magdalena (Maria uit Magdala) nooit over belangstelling te klagen gehad. Juist omdat ze tussen al die mannelijke leerlingen van Jezus een vrouw was. Ze komt voor op schilderijen van beroemde schilders (o.a. El Greco, Titiaan, Caravaggio) en in publicaties, films en gezangen. Op dit moment is er in Museum Catharijneconvent in Utrecht een tentoonstelling aan haar gewijd. Hierin is te zien hoe ze in ongeveer 1000 jaar is afgebeeld: variërend van prostituee tot de apostel van Jezus.

In een geschrift door Paus Gregorius I (591) wordt zij weggezet als prostituee (later door de Kerk in 1969 herzien). In de film *The last temptation of Jezus* (1988) is ze een prostituee die door Jezus van steniging is gered, in de film *The Passion of Christ* (2004) is ze de lieveling van Jezus, in de recente film *Maria Magdalene* (2018) is ze een feminist. In de musical en film *Jezus Christ Superstar* (1973) is ze hopeloos verliefd op Jezus ('I don't know how to love him'). In de bestseller *De Da Vinci Code* (2003) is ze getrouwd met Jezus en heeft Hij een dochter. In een clip van Lady Gaga (*Judas*, 2011) wordt ze afgebeeld als een lid van een motorbende.

Veel van deze portretten van haar zijn fantasieën of speculaties. Wat weten we echt van haar? Hiervoor zijn we aangewezen op de vier evangelies (in de brieven van Paulus en in de *Handelingen* wordt ze niet genoemd). Haar naam komt één keer voor aan het begin van Jezus' verkondiging. Hij wordt hierbij vergezeld door zijn twaalf leerlingen en ook enkele vrouwen, waaronder Maria Magdalena (Lucas 8:2). Het meest treffen we haar naam aan bij de kruisiging, de dood en de opstanding van Jezus. In *Marcus*, het oudste evangelie, dat tijdens dit liturgiejaar centraal staat, zijn Maria met enkele andere vrouwen aanwezig als Jezus sterft en kijken zij toe in welke graf Jezus wordt gelegd. Deze vrouwen hadden Jezus tijdens Zijn leven ook gevolgd en verzorgd (Marcus 15: 40-41).

Toen de Sabbat voorbij was kocht Maria Magdalena met twee andere vrouwen geurige olie om Jezus te balsemen. Op weg naar het graf vroegen ze zich af wie de grote steen voor het graf zou wegrollen, maar toen ze aankwamen was dit al gebeurd. Bij het binnengaan van het graf zagen ze een in het wit geklede jongeman zitten die hen vertelde dat Jezus was opgewekt uit de dood en hen vroeg om dat aan Jezus' leerlingen en Petrus te zeggen. De drie vrouwen waren zo geschrokken dat ze bij het graf wegluchtten en 'tegen niemand iets zeiden' (Marcus 16: 1-8). Maar op de eerste dag van de week toen Jezus uit de dood was opgestaan verscheen Hij het eerst aan Maria Magdalena. Hierop ging ze 'het nieuws vertellen aan de mensen die hem hadden vergezeld en die nu om hem treurden en rouwden' (Marcus 16: 9-10).

Dit is wat in *Marcus* te vinden is over Maria Magdalena. Ook in *Matteüs* vinden we dat zij aanwezig was bij de kruisiging, de graflegging (Matt 27: 56, 61) en bij het lege graf waar een engel meldde dat Jezus was opgestaan uit de dood met het verzoek dit te gaan vertellen aan de leerlingen van Jezus (Matt 28: 1-7). Op het moment dat Maria Magdalena en Maria de moeder van Jakobus dit wilden gaan doen, kwam Jezus hen tegemoet en groette hen. 'Zij

liepen naar Hem toe, grepen Zijn voeten vast en bewezen Hem eer. (Matt 28: 8-10). *Lucas* meldt dat de vrouwen die Jezus tijdens leven gevolgd hadden, aanwezig waren tijdens de kruisiging en noemt de naam van Maria Magdalena als een van de vrouwen die het graf bezochten en die aan de apostelen vertelden wat er was gebeurd. Bij *Johannes* staat Maria Magdalena met de moeder van Jezus onder het kruis en was zij de eerste die bij het lege graf kwam en dat aan Petrus meldde. Ook hier verscheen Jezus het eerst aan Maria Magdalena die Hem aanvankelijk niet herkende omdat zij dacht dat Hij de tuinman was (Johannes: 19: 25; 20: 1-18).

Rond deze gegevens uit het Nieuwe Testament zijn veel (middeleeuwse) legendes, kunstwerken en fantasieën gecreëerd. Dit komt mede doordat de verschillende Maria's samen zijn gebracht tot één figuur (zoals de onbekende vrouw die over het hoofd van Jezus kostbare nardusolie uitgoot, de overspelige vrouw, de Maria die met kostbare olie de voeten van Jezus zalfde en ze afdroogde met haar haren). Ook is gebruik gemaakt van latere duistere geschriften die niet tot het NT behoren. Wat vaststaat is dat elk bewijs van een intieme relatie tussen Jezus en Maria Magdalena ontbreekt. Zij is één van de meest toegewijde leerlingen van Jezus. Zij was de eerste getuige van Jezus' verrijzenis uit de dood en de eerste die aan de apostelen de verrijzenis van de Heer verkondigde. In dit opzicht is ze de eerste apostel (= verkondiger van het evangelie). Het Christendom begon pas met de getuigenis van iemand dat Jezus uit de dood was opgestaan. Dat was Maria Magdalena. Bekeken vanuit dit standpunt is zij ook degene geweest die het Christendom startte.

SV

In: Rondom Johannes. jgr. 7. nr. 2, Pasen 2021